

Jubileumi emlékülés Szegeden

Az első nemzetiségi törvény évfordulója

1849. július 28-án, a Szegedre visszavonult magyar nemzetgyűlés határozatot hozott „a Magyarországon lakó nemzetiségekre, és a görög szertartású vallásúakra nézve”. Alig két héttel Világos előtt, az osztrák és orosz seregek előrenyomulása idején, hosszú előkészítő munka és tárgyalások után megalkották Magyarországon Európa első nemzetiségi törvényét.

A nagy jelentőségű törvény megszületésének 125. évfordulója alkalmából emlékülést rendezett Szegeden, a városháza dísztermében, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa és a Magyar Történelmi Társulat tegnap, hétfőn délelőtt. Dr. Perjesi László, a megyei tanács elnöke köszöntötte az ünnepi ülést részt vevőit, a szegedi üzemek dolgozóinak küldötteit, párt-, állami és tömegszervezetek képviselőit. Az elnökségben ott volt többek között dr. Németh Lajos, a megyei, dr. Ozvald Imre, a városi pártbizottság titkára, dr. Ember Győző, a Magyar Történelmi Társulat elnöke. Dr. Perjesi László bevezető mondataiban hangsúlyozta: az országgyűlésnek 1849-ben otthont adó szegedi Zsótérházban aláírt határozat helyes irányt mutatott a nemzetiségi kérdés teljes, végleges megoldásához; mai, lenini nemzetiségi politikánk történelmi előzménye. Ezután megnyitotta az emlékülést, amelyen Sarlós István, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtájtára tartott előadást.

A 49-es törvény jelentőségét, igazi értékét csak akkor határozhatjuk meg, ha nemcsak tartalmát, de születésének körülményeit, a kor viszonyait is ismerjük — hangoztatja. — Európában először született olyan törvény, amely nemcsak általános jellegű megállapításokat tartalmazott egy állam különböző népeinek egyenjogúságáról, hanem részletesen felsorolta a nemzeti kisebb-

seget megillető konkrét jogokat. A nem magyar nyelvű állampolgárok a községi tanácskozásokon, törvényhatósági gyűléseken, az esküdt-szék és bíróság, minden hatóság előtt anyanyelvükön szólhatnak, ezt használhatják az anyakönyvezésben, az elemi oktatásban — mondta ki többek között a határozat. Magyarországon, ahol az összlakosság több mint fele nem magyar anyanyelvű állampolgár volt, nemcsak a régi előítéletek, a nemesi szemlélet, de a 48-as törvények alapján sem lehetett a polgári és nemzeti szabadságot kivívni. A szegedi határozat, amely a tömegeket legközvetlenebbül érintő területeken biztosította az anyanyelv használatának jogát, a polgárosodás további kibontakozásának és a nemzeti jogok kivívásának lehetőségét teremtette meg. Alkotói a további együttműködés kiinduló pontjának tekintették. Bizonyítják ezt olyan előzmények, mint Kosuth és Balcescu, a román demokráta tárgyalásainak eredménye, a Békülési Tervezet, amelyet szintén Szegeden írtak alá, 1849. július 14-én, és bizonyítja a törvény szövegezése is, amely előírja a jogok további kiterjesztését. A hadiszerecsse és a reakció támadásai megakadályozták a végrehajtást.

Százhuszonöt év távlatából elismeréssel kell adoznunk az elődöknek törvényalkotó munkájukért. A szegedi határozat, fogyatékoságai ellenére, nemzetiségi politikánk történelmi előzménye. „Ma belső, szabad elhatározásból élünk együtt a magyarországi nemzetiségekkel, akik hazájuknak tekintik az országot. Egyenrangú barátai vagyunk a határainkon kívül élő, bennünket tisztelő, más nyelveket beszélő népekkel” — mondta befejezésül Sarlós István.

Az emlékülésen ezután dr.

Arató Endre akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanára A nemzetiségi törvény, és helye az egykorú Európában címmel tartotta meg előadását. Ismertette a törvényt helytelenül értékelő nézeteket. A marxista értékelés alapja, hogy nem a mai, hanem a korabeli leghaladóbb elvekkel kell összevetni a szegedi határozat alapelveit. Dr. Arató Endre részletesen elemezte a korábbi megbékélési terveket és törvényjavaslatokat, majd bemutatta a korabeli európai államok nemzetiségi politikáját, így világítva meg a magyar törvény európai jelentőségét.

Dr. Szilágyi Péter, a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetségének főtájtára az országban ma élő nemzetiségek nevében üdvözlő fel a ünnepségen. Elmondta, a felszabadulás óta az évszázadok során megváltozott, igaz egyelőre megérezzük az itt élő nemzetiségek, az ország igazi hazájuk. Demokratikus szövetségei a Hazafias Népfront keretében, de önállóan végzik fontos munkájukat: az alkotmányban meghatározott jogok alapján segítik a nemzetiségi dolgozók részvételét a szocializmus építésében, sokat tesznek az anyanyelv, a nemzeti kultúra ápolásáért, feladataik vannak a szocialista országok közötti együttműködés fejlesztésében. Befejezésül hangoztatta: a történelmi események elemzése, a tanulmányok felsorakoztatása azt bizonyítja, hogy a népek nem elhetnek egymás nélkül, csak együtt, közösen munkálkodva.

Az emlékülés után dr. Perjesi László, a megyei tanács elnöke és Papp Gyula, a városi tanács elnökhelyettese megkoszorúzták a Zsótérház falán levő emléktáblát, amely Kosuth és Balcescu 1849. júliusi meg egyezésének emlékét őríti.

S. E.

RANGOSSÁ NŐTT

A Szegedi Ipari Vásárról

A páros években Szegeden, a páratlanokban Pécsen rendeznek ipari vásárt. Korábban határozott így a Gazdasági Bizottság. Első hallásra arra is gondolhatna az ember, hogy az egyik város a dunántúli tájnak, a másik pedig az alföldinek válik bemutató vásárává. Persze egy kis lokálpatrióta szájzettel arra is hajlamosak vagyunk, hogy kétségbe vonjuk az „utánzó” jogát ipari vásároknak, kiállításoknak. Valami természetesen van ebben az aspektusban is, mert bár kis ország vagyunk, de tizenkilenc megyére szerveztünk köz-igazgatásilag majd ezer évvel ezelőtt. S ha „jár az egyiknek, jár a másiknak is” elv alapján sok kis ipari vásárt kell rendeznünk esztendőnként, vagy hétévesen. Kár volna azonban leragadnunk történelmi fejlődésünk útvesztőiben, mondjuk inkább irásunk elején nyíltan és őszintén, hogy a pécsi és a szegedi ipari vásár egyáltalán nem lokális árubemutató fórum, hanem annál sokkal tágabb. Mind a kettő régen kinőtte már lokális kereteit, azt, hogy csak a megye és környéke iparának és mezőgazdaságának nyújtson bemutatóközpont lehetőséget. Ezek az ipari vásárok — elsősorban a szegedire érvenyes a megállapítás — országos méretűek, s bizonyos értelemben nemzetközi jelleggel is rendelkeznek. A szegedi vásárnál illő a régi hagyományokra is hivatkozni, hiszen 1876-ban a Tiszaparti városban már rendeztek országos méretű termékbemutatót, hiteles okirat bizonyítja, mivel néhány kisiparosnak oklevelet is adtak. A századforduló előtt majd a két világháború között ugyancsak voltak Szegeden ipari kiállítások, s a felszabadulás után újból életre hívták az ipari vásárokat. Az idei volt a huszonnyolcadik.

A mostani, a 28. Szegedi Ipari Vásár formáját és tartalmát több tényező is befolyásolta. Az egyik talán az, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárt a múlt évben szakosították, s 1974-ben már a tavaszi BNV csak a beruházási javaknak adott helyet, a fogyasztási javak vásárárt szeptemberben tartják a fővárosban. Eppen ebből a tényből kiindulva, sok hazai vállalat úgy vélekedett, hogy a nyáron is lehetőséget keres termékeinek bemutatására, a nagyobbak talán főpróbának is kitapogatták a szegedi fórumot. Jelentős viszont azoknak a cégeknek, zömmel az ipari szövetkezeteknek a száma, akik nem juthatnak megfelelő publikálási lehetőségekhez a főváros nemzetközi vásárán.

Legalább ennyire megha-

A 28. Szegedi Ipari Vásár július 19-től 28-ig tartott. Az utolsó napon is zsúfolt volt a vásár területe, már a korai délutáni órákban köszöntötték a 100 ezredik látogatót: Balogh István lakost, a tápéi hajójavító munkását és családját. A szegedi vásáron sok kiállító árusította termékeit, forgalmuk meghaladta a 3 millió forintot, a nagykereskedelmi cégek és a termelő vállalatok közötti üzletkötés értéke 345 millió volt és több kooperációs és kereskedelmi megegyezés indult útjára, hogy később realizálódjék.

tározó az a tény, hogy a szegedi bemutatóra: szívesen kö- ipari vásár képe, külleme jelentősen megváltozott a korábbi évekhez képest. Ki- alakult egy igazi vásárterület a Marx téren, amely a város központi helyén fekszik, ahol régi középületek is a rendelkezésre állnak — vasútforgalmi iskolák tornatermei, udvari részek, tantermek —, újabb pavilonok épültek, s eltűntek a korábbi légsátrak. A város vezetői helyesen döntöttek, amikor megragadták az alkalmat és a BNV városlegi területéről egyszerre két kiállítási csarnokot is megvásároltak. A volt olasz nemzeti pavilon 2500 négyzetméteres alapterületű, igazán impozáns épülete az idei Szegedi Ipari Vásár egyik, talán legnagyobb meglepetése volt. A csarnokot különben szeptember elsejétől a piaci árusok vehetik birtokukba, s végre hozzájut, a város egy szép fedett piac-területhez is, mivel a korábban — nagy összeggel — felépített piaccsarnok, egyáltalában nem piaccsarnokká, hanem kiskereskedelmi üzlethálózáttá alakult. Kitűnően használható a hajdani tanzániai kiállító pavilonja is, valamint azok a csarnokok, amelyeket az idei bemutatóra úgy építettek fel, hogy helyén hagyják, és a későbbi évek során a vásár céljait szolgálják.

A 28. Szegedi Ipari Vásár iránt egészen más volt az érdeklődés, mint a megelőző esztendőben. Erre néhány számadatot: 250 hazai vállalat és mintegy 50 jugoszláviai cég mutatta be termékeit. Első ízben mondható el, hogy Szeged jugoszláviai testvérvárosán, Szabadkán kívül eljöttek a szegedi vásárra Jugoszlávia más tájairól is. Találkoztunk zágrábi, ljubljana, szarajevói, beigrádi újvidéki, észéki, pristina és novi-pazari kiállítókkal is, sőt a jugoszláv külkereskedelmi cégek közvetítésével bemutatkozott a vásáron az olasz S. Im. Ex. cég is korszerű és praktikus mezőgazdasági kisgépeivel, a Ferrari-patent traktorokkal.

Centenárium vásárt tartunk Szegeden 1976-ban. Régi elképzelés és óhaj, hogy meg kellene hívni Szeged testvérvárosait erre a

szöntenénk a vásáron a szovjet, a román, a lengyel, a bolgár, az NDK-beli, a csehszlovák, a finn és a francia nép képviselőit is. Talán az sem irreális elképzelés, hogy Szeged helyt adhatna egy új kezdeményezésnek rendezzenek itt bizonyos időszakoként egy speciális nemzetközi ipari vásárt, amely a testvérvárosok vására lenne, a „barátok találkozója”.

Az idei Szegedi Ipari Vásár megnövekedett területe, szépen felsorakozó pavilon-rendszere az is lehetővé tette, hogy ne „összevisszaságban” találkozzunk a kiállítókkal, hanem bizonyos rendszert kapjanak a termékek. Az A pavilonban mutatkoztak be a kötött-és divatáru-cikkek, olyan vállalatokat, közzönthetünk az első csarnokban, mint a vásárhelyi HODIKÓT, az első ízben megjelent Pécsi Kesztyűgyár, a szörmeipar és néhány háziipari szövetkezet. A B pavilon egységesen mutatta be a hazai bútorepítőipari törekvéseit, amelynek képén nagyon meglátszott a magyar könnyűipar, azon belül a bútorgyárak rekonstrukciós törekvése is. A Centenárium csarnokban a tartós fogyasztási cikkek sora várta a nagyközönséget, és a jugoszláv kiállítók is itt mutathatták be árucikkeiket. A vasútforgalmi főiskola új tornaterme kiválóan alkalmasnak mutatkozott ez évben is a porcelánárúk és a kozmetikai cikkek bemutatására, az udvari tornaterem pedig a konfekció-és textilipar legújabb eredményeinek felsorakoztatására.

A 28. Szegedi Ipari Vásárról nagyon sokat lehetne írni. Annyit azonban érdemes még megjegyezni, hogy ez a vásár nem vidéki termékbemutató, hanem jegyzett, rangossá nőtt ipari vásár. A termelők és a kereskedelem, valamint a fogyasztók nyári seregszemléje, ahol a Kiváló Áruk Fóruma, a Fogyasztók Tanácsa is rendszeresen megjelenik, hogy véleményt kapjon és mondjon fejlődésünk érdekében. A vásár újja született, új született; egy szegedi ipari vásár.

Gazdag István

Szezon végi vásár

A kéthetes nyári szezon végi vásár első napján, hétfőn, Szegeden is sok vásárló kereste fel az üzleteket. Az igazi kánikula eddig nem örvendeztette meg a strandolni vágyókat, így nem véletlen, hogy a szokásosnál egy héttel korábban megrendezett kiadás egyik legkeresettebb cikke, a fürdőruha volt.

A Komplex Ruházati Vállalat 24 üzlete összesen közel 10 millió forint értékű árut bocsát 30—40 százalékos engedménnyel a vásárlók rendelkezésére. Tegnap különösen nagy volt az érdeklődés a Pók divatruháiban, a Sírly női divat-

áru- és az Elegancia férfi-divatáru-szaküzletben, s a Marx téri Aranykálász boltot is sokan keresték fel. A kisgyermekes anyukák is örömmel fogadták a kiadás-tást, sokan keresték fel a gyermekruházati szaküzleteket is. A Komplex Ruházati Vállalat boltjai közel másfél millió forint forgalommal zárták a tegnapi napot.

A Centrum Áruház összesen 8 millió 500 ezer forint értékű áruval kínálja vevőit az elkövetkező két hétben, 30—40 százalékos engedménnyel. A forgalom itt elérte az 1 millió 300 ezer forintot a szezon végi vásár első napján.

A lakástextil vállalat százmilliósi beruházása

A textilipari rekonstrukciós program keretében jelentősen fejlődik a szombathelyi Lakástextil Vállalat. A negyedik ötéves terv elején — a fejlesztés első ütemében — 196 millió forintos beruházást valósított meg. Ebből az összegből elsősorban a bútorszövetgyártást növelte. A második lépcsőben 116 millió forint beruházás történt. A most kezdődő harmadik szakaszban százmillió forintot költenek fejlesztésre.

Az összeg felhasználásával a vállalat posztógyárában olyan fonókat szerelnek fel, amely évente több mint 700 tonna kártolt és ezer tonna úgynevezett félfésűs, igényes áruk előállításához szükséges fonalat termel. (MTI)

Új teherautók

A Győri Magyar Vagon- és Gépgyárban négy új tehergépköcsi prototípusának előkészítésén dolgoznak a szakemberek. Közülük három

A szakszervezeti munka egységesítése a szakmunkásképzésben

A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége hétfőn ülést tartott, amelyen határozatot hozott a szakmunkástanulók körében és a szakmunkásképző iskolákban végzett szakszervezeti munka tartalmi és szervezeti egységesítéséről.

A határozat kimondja: a szakszervezetek egységesen törekedjenek arra, hogy már az elsőéves szakmunkástanulók belépjenek a szakszervezetbe. Gondoskodni kell arról, hogy osztályfőnöki órákon, különböző előadásokon és egyéb módon felkészítsék a fiatalokat a szakszervezeti tagságra. Az alap- szabály és az érvényben levő más határozatok módosításával pedig lehetővé kell tenni, hogy a szakmunkástanulók teljes jogú szakszervezeti tagok legyenek. Az egységesítésnek megfelelően a határozat rendeli a szakmunkástanulók szakszervezeti hovatartozását. E szerint a tanuló annál a vállalat-

nál, üzemenél legyen szakszervezeti tag, amelynek munkahelyén a gyakorlati képzésben részt vesz, s így a felnőtt dolgozókkal közös szakszervezeti csoporthoz tartozzon. A vállalati és üzemi szakszervezeti testületeknek most már tervszerűbben és rendszeresebben kell foglalkozniuk a náluk dolgozó szakmunkástanulókkal.

A SZOT elnöksége négy évvel ezelőtt intézkedett arról, hogy a munkahelyi testnevelés szervezését és irányítását a szakszervezeti mozgalom lássa el, mostani ülésein pedig áttekintette az eddigi tapasztalatokat, és meghatározta a feladatokat.

Somogyi Károlyné felvétele Vásárlók a Centrum Áruházban